

Biogramy osób odznaczonych Krzyżem Wolności i Solidarności 21 września 2021 r. w Poznaniu

Andrzej Busse

Był przewodniczącym Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” w Zakładzie Energetycznym w Zielonej Górze. Decyzją Komendanta Wojewódzkiego MO z 13.12.1981 r. został internowany i umieszczony w Areszcie Śledczym w Zielonej Górze, a następnie w Ośrodkach Odosobnienia w Głogowie, Ostrowie Wlkp. i Kwidzynie. Podczas internowania zarekwirowano mu zeszyt zawierający piosenki o antysocjalistycznych treściach. 28.04.1982 r. Wojskowa Prokuratura Garnizonowa we Wrocławiu aresztowała Andrzeja Busse i wszczęła śledztwo w tej sprawie. Sąd Śląskiego Okręgu Wojskowego we Wrocławiu uniewinnił Andrzeja Busse wyrokiem z 14.06.1982 r., jednak tego samego dnia został on ponownie internowany. W sierpniu 1982 r. został pobity podczas buntu internowanych w Kwidzynie. Opuścił Ośrodek Odosobnienia w Kwidzynie 20.10.1982 r. Jeszcze w tym samym roku Andrzej Busse wyemigrował wraz z rodziną do RFN.

Inicjator: Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Poznaniu

Tadeusz Groszewski

Był aktywnym działaczem NSZZ „Solidarność” w Wielkopolskich Zakładach Obuwia (WZO) „Polania” w Gnieźnie. Po 13.12.1981 r. nawoływał załogę WZO „Polania” do bojkotowania akcji prowadzonej przez organizację partyjną. Ponadto jako kierownik jednego z działów udostępnił swoje biuro na spotkania działaczy „Solidarności” i sam w nich uczestniczył. W czasie stanu wojennego jawnie popierał „Solidarność” i krytykował politykę PZPR. Za swoją działalność decyzją Komendanta Wojewódzkiego MO w Poznaniu został internowany 12.02.1982 r. i umieszczony w Ośrodku Odosobnienia w Gębarzewie. Z internowania zwolniono go 15.06.1982 r.

Inicjator: Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Poznaniu

Marek Karczewski

Jako uczeń VIII Liceum Ogólnokształcącego w Poznaniu w latach 1983-1984 był członkiem podziemnych organizacji młodzieżowych („Konfederacja Młodej Polski – Rokosz” i „Szkolne Koła Oporu Społecznego” – „SKOS”), utworzonych przez uczniów i studentów z Poznania. Organizacje te prowadziły działalność konspiracyjną wśród młodzieży szkół średnich i uczelni: zajmowały się kolportażem podziemnych wydawnictw i tzw. małą dywersją (malowanie antysocjalistycznych haseł). Marek Karczewski drukował i kolportował opozycyjne pismo „Głos SKOS-ów”, wziął również udział w akcji „Barak”, polegającej na malowaniu antysocjalistycznych napisów w jednej z poznańskich szkół. Za swoją działalność został zatrzymany 26.06.1984 r. i osadzony w areszcie. 25.07.1984 r. został zwolniony na mocy amnestii. Prokuratura Wojewódzka w Poznaniu 18.10.1984 r. umorzyła przeciwko niemu śledztwo.

Inicjator: Zarząd Regionu Wielkopolska NSZZ „Solidarność” w Poznaniu

Grzegorz Kędziński

W czasie stanu wojennego należał do podziemnej organizacji Akademicki Ruch Oporu, tworzonej przez byłych członków Niezależnego Zrzeszenia Studentów na Politechnice Poznańskiej. Od stycznia do sierpnia 1982 r. Grzegorz Kędziński wraz z innymi osobami drukował i rozpowszechniał podziemne pisma, m.in. „Poznański Tygodnik Wojenny”. Zajmował się również drukiem i kolportażem ulotek. Za swoją działalność został zatrzymany 6.09.1982 r. i osadzony w Areszcie Śledczym w Poznaniu, który opuścił 2.04.1983 r. Wyrokiem Sądu Wojsk Lotniczych w Poznaniu z 9.05.1983 r. został skazany na karę 1 roku pozbawienia wolności w zawieszeniu na 2 lata.

Inicjator: Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Poznaniu

Grażyna Komasa

Była działaczką podziemnych struktur NSZZ „Solidarność”. W okresie od 13 grudnia 1981 r. do listopada 1983 r., była związana głównie z Regionalną Komisją Wykonawczą NSZZ „S” w Pile. Na terenie Kombinatu Budowlanego w Pile kolportowała pisma podziemne: „Tygodnik Mazowsze” oraz „Lech”. Razem z mężem Ryszardem ukrywała w swoim domu przewodniczącego Regionalnej Komisji Wykonawczej w Pile Jacka Ciechanowskiego, pomagała również innym osobom prześladowanym z przyczyn politycznych. W jej mieszkaniu w Pile odbywały się zebrania członków Regionalnej Komisji Wykonawczej NSZZ „Solidarność”.

Inicjator: Stowarzyszenie „Solidarni – Niepokorni” z siedzibą w Pile

Serafin Masianis

Jako prawnik był związany z NSZZ „Solidarność” i Klubem Inteligencji Katolickiej w Pile. W 1981 r. wszedł w skład zespołu roboczego pracującego nad statutem pilskiego KIK-u, a następnie został wybrany do zarządu Klubu. Współorganizował uroczystości religijne o patriotycznym charakterze. W listopadzie 1981 r. był obrońcą działacza NSZZ „Solidarność” Franciszka Langnera. Po wprowadzeniu stanu wojennego był adwokatem oskarżonych z powodów politycznych. Pomagał ukrywać się poszukiwanym przez władze działaczom „Solidarności”: Janowi Lisajowi i Jackowi Ciechanowskiemu. W latach 1984-1989 w ramach zdelegalizowanego KIK, włączonego do parafialnego Stowarzyszenia Pomocników Salezjańskich, współorganizował Tygodnie Kultury Chrześcijańskiej i „Dni Społeczne”.

Inicjator: Stowarzyszenie „Solidarni-Niepokorni” z siedzibą w Pile

Krystyna Mikołajewska

Prowadziła aktywną działalność opozycyjną w ramach Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” przy Zakładach Naprawczych Taboru Kolejowego w Poznaniu, której od 1 czerwca 1981 roku była rzeczniczką prasową. Po wprowadzeniu stanu wojennego kontynuowała działalność podziemną. Jako osoba podejrzana o prowadzenie działalności antypaństwowej była w zainteresowaniu SB. Zajmowała się kolportażem ulotek i prasy podziemnej oraz organizowała w swoim mieszkaniu spotkania działaczy zawieszonych NSZZ „Solidarność”. 21 sierpnia 1988 r. funkcjonariusze SB dokonali przeszukania mieszkania

Krystyny Mikołajewskiej w związku z podejrzeniem o przechowywanie nielegalnych wydawnictw w celu dalszego ich kolportażu.

Inicjator: Zarząd Regionu Wielkopolska NSZZ „Solidarność” w Poznaniu

Czesław Nawrot

Był współtwórcą i aktywnym członkiem struktur KZ NSZZ „Solidarność” na Wydziale W-4 w Zakładach Przemysłu Metalowego (ZPM) H. Cegielski w Poznaniu. Uczestniczył w prowadzonych w sierpniu 1980 r. strajkach na terenie zakładu. Od chwili wprowadzenia stanu wojennego do 1989 r. działał w tajnych strukturach zdelegalizowanego związku. Zajmował się kolportażem niezależnej prasy, brał udział w manifestacjach i rocznicowych pochodach, współorganizował strajki na Wydziale W-4 ZPM H. Cegielski. Ponadto działał w Duszpasterstwie Ludzi Pracy, pomagał rodzinom internowanych i aresztowanych.

Inicjator: Zarząd Regionu Wielkopolska NSZZ „Solidarność” w Poznaniu

Jacek Oleksyn

Był aktywnym działaczem i wiceprzewodniczącym Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” przy Instytucie Dendrologii PAN. Dnia 14.12.1981 r. wraz z przewodniczącym Zbigniewem Steckim w czasie zebrania przeprowadził głosowanie w sprawie podjęcia akcji protestacyjnej przeciwko wprowadzeniu stanu wojennego. W związku z tym został tymczasowo aresztowany 18.12.1981 r., a Prokuratura Wojewódzka w Poznaniu wszczęła przeciwko niemu śledztwo. Założono również sprawę operacyjnego rozpracowania kryptonim „Cis”, w ramach której kontrolowano działaczy „Solidarności” w Instytucie Dendrologii PAN w Kórniku. Sąd Wojewódzki w Poznaniu w trybie doraźnym 30.12.1981 r. skazał Jacka Oleksyna na karę 1 roku pozbawienia wolności w zawieszeniu na 3 lata. Tego samego dnia Jacek Oleksyn został zwolniony z aresztu. W latach 1985-1987 zajmował się kolportażem pism podziemnych, w szczególności wydawnictw Liberalno-Demokratycznej Partii „Niepodległość”, z którą współpracował.

Inicjator: Stowarzyszenie „Solidarność Walcząca”

Antoni Alfred Siomiak

Był jednym z założycieli NSZZ „Solidarność” przy Zasadniczej Szkole Zawodowej w Górze oraz wchodził w skład Komisji Zakładowej NSZZ Nauczycieli i Pracowników Oświaty przy ZSZ w Górze. Za swoją działalność dnia 13 grudnia 1981 r. został internowany i osadzony w Areszcie Śledczym w Ostrowie Wlkp. Zwolniony został 25 stycznia 1982 r.

Inicjator: Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Poznaniu

Marian Smorawiński

Był działaczem NSZZ „Solidarność”. Po zdelegalizowaniu związku kontynuował działalność w organizacji Podziemie NSZZ „Solidarność” Ziemi Świebodzińskiej, gdzie kolportował podziemne czasopisma, ulotki oraz plakaty o treściach antykomunistycznych. Jako członek ww. organizacji został oskarżony o sporządzanie, gromadzenie i rozpowszechnianie ulotek o treściach niepodległościowych. Został zatrzymany 8.03.1983 r., a następnie

postanowieniem z 10.03.1982 r. tymczasowo aresztowany i osadzony w Areszcie Śledczym w Zielonej Górze. 9.03.1982 r. Wojskowa Prokuratura Garnizonowa w Zielonej Górze wszczęła przeciwko niemu śledztwo w trybie doraźnym. Sąd Śląskiego Okręgu Wojskowego we Wrocławiu umorzył postępowanie karne. Marian Smorawiński został zwolniony z więzienia 9.06.1982 r.

Inicjator: Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Poznaniu

Krzysztof Maria Stasiewski

Od początku lat osiemdziesiątych prowadził w Poznaniu aktywną działalność antykomunistyczną. W 1981 podjął próbę zorganizowania lokalnych struktur Konfederacji Polski Niepodległej, w wyniku czego został objęty obserwacją przez organy bezpieczeństwa państwa. W tym samym roku Prokuratura Wojewódzka wszczęła przeciwko niemu postępowanie jako podejrzanemu o branie udziału w rozpowszechnianiu afiszy wyszydzających i poniżających naczelne organy PRL. Decyzją Komendanta Wojewódzkiego MO w Poznaniu 14.12.1981 r. został internowany w Ośrodku Odosobnienia w Gębarzewie, a następnie w Kwidzynie. Pobity podczas protestu internowanych, który miał miejsce w dniach 14-15.08.1982 roku. Z internowania zwolniony 12.10.1982 r. Po zwolnieniu kontynuował działalność antykomunistyczną, w związku z czym był inwigilowany przez SB. Od 1983 r. w Solidarności Walczącej, współorganizator i współzałożyciel pisma „Solidarność Walcząca Poznań”. 2.07.1986 r. aresztowany w związku z podejrzeniem prowadzenia działalności polegającej na przechowywaniu oraz rozpowszechnianiu w latach 1984-1985 bezdebitowych wydawnictw oraz kontynuowania tej działalności w 1986 roku. Zwolniony we wrześniu 1986 r. na mocy postanowienia Izby Karnej Sądu Najwyższego.

Inicjator: Stowarzyszenie Internowani.pl

POŚMIERTNIE

Szczepan Bąk (1938–1989)

Od początku lat osiemdziesiątych prowadził aktywną działalność antykomunistyczną. Od września 1980 r. współtworzył struktury NSZZ „Solidarność” w Dolnośląskich Zakładach Metalurgicznych „Dozamet” w Nowej Soli. Następnie pełnił funkcję przewodniczącego Komisji Zakładowej. Za swoją działalność był internowany od 13.12.1981 do 30.11.1982 r. Przebywał w Areszcie Śledczym w Zielonej Górze oraz ośrodkach odosobnienia w Głogowie, Ostrowie Wielkopolskim, Gębarzewie i Kwidzynie. Po zwolnieniu z internowania kontynuował działalność niepodległościową. Zajmował się m.in. kolportażem prasy podziemnej w ramach Agencji Informacyjnej Solidarności Walczącej. 8.03.1983 r. został aresztowany i osadzony w Areszcie Śledczym w Zielonej Górze. Areszt uchylono 29.03.1984 roku, a śledztwo umorzono 30 czerwca tego samego roku.

Inicjator: Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Poznaniu

Tadeusz Gawroński (1936–2016)

Został zatrzymany 28.06.1956 r. w związku z udziałem w Poznańskim Powstaniu „Czerwiec 1956 r.” Na mocy postanowienia Prokuratora Wojewódzkiego w Poznaniu z 4.07.1956 r. Tadeusz Gawroński został tymczasowo aresztowany. Postanowieniem Sądu Wojewódzkiego

w Poznaniu z dnia 23.10.1956 r. areszt uchylono. Śledztwo umorzono na podstawie postanowienia Prokuratora Wojewódzkiego w Poznaniu z dnia 9.11.1956 r.

Inicjator: Związek Powstańców Poznańskiego Czerwca 1956 r. „Niepokonani”

Adam Ochędzan (1952–2018)

Był członkiem Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” w Rejonie Dróg Publicznych w Świebodzinie. Po wprowadzeniu stanu wojennego nie zaprzestał działalności związkowej. Od 31.12.1981 r. działał w organizacji „Podziemie NSZZ Solidarność Ziemi Świebodzińskiej” pod pseudonimem „Ewa”. Był łącznikiem, zajmował się także kolportażem ulotek i innych materiałów bezdebitowych na terenie zakładu pracy oraz w miejscowościach sąsiadujących ze Świebodzinem. Informował również organizację, w której działał o nastrojach społecznych panujących w miejscu zatrudnienia. Za swoją działalność został zatrzymany 22.03.1982 r. W dniu 24.03.1982 r. został tymczasowo aresztowany postanowieniem Wojskowej Prokuratury Garnizonowej w Zielonej Górze, a następnie skierowano przeciwko niemu akt oskarżenia. W dniu 17.06.1982 r. Sąd Śląskiego Okręgu Wojskowego skazał Adama Ochędzana na 3 lata pozbawienia wolności i 2 lata pozbawienia praw publicznych oraz opłatę na rzecz Skarbu Państwa. Został zwolniony z Zakładu Karnego w dniu 10.02.1983 r. Po zwolnieniu nadal kontynuował działalność podziemną aż do 1987 r. za co był rozpracowywany w ramach sprawy operacyjnego sprawdzenia kryptonim „Feniks”.

Inicjator: Stowarzyszenie „Solidarność Walcząca”